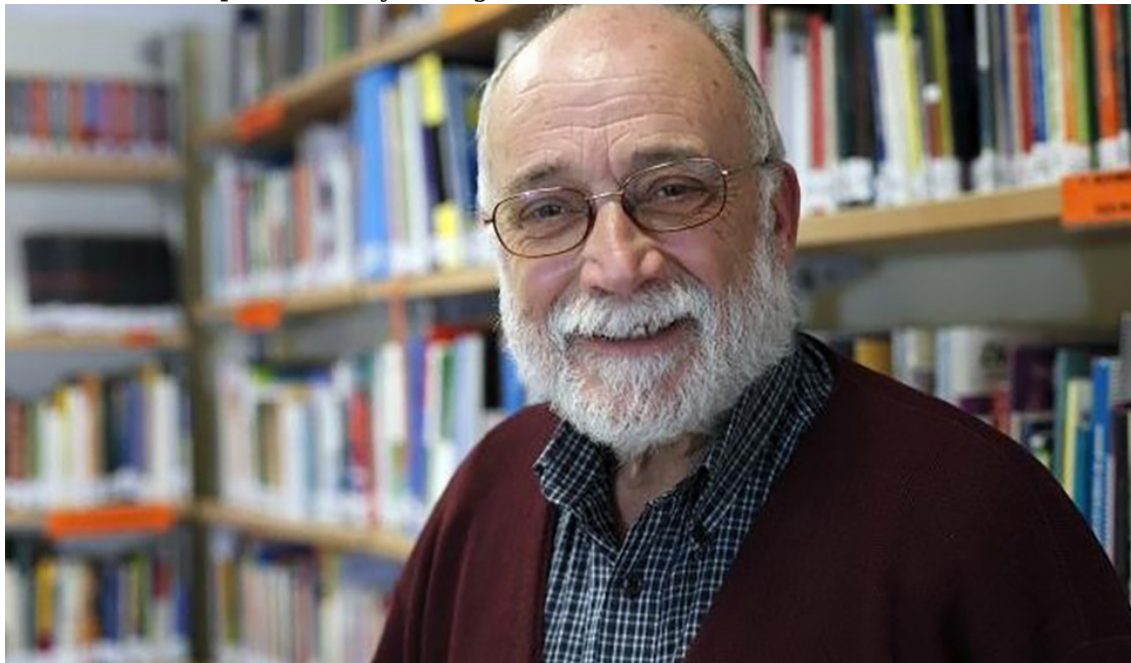

L'empremta de l'Escola Pia a la vida d'Arcadi Oliveres

Ds, 13/02/2021 per Catalunya Religió

([Escola Pia](#)) L'any 1952 aquest país era un altre país. No havien passat ni 13 anys del final d'una Guerra Civil que havia deixat al seu pas mort i morts. Els seus ciutadans i ciutadanes s'enfrontaven a la repressió social i política, a la carestia econòmica i moral que comportava la dictadura que es va imposar. Però en les esquerdes i els marges, la vida es capfica a brotar. Aquell curs, l'**Arcadi Oliveres** i els seus companys començaven pàrvuls a l'Escola Pia Nostra Senyora, del carrer Diputació de Barcelona. I malgrat la grisor d'aquella època, el record que té l'Arcadi dels seus anys d'escola és ben lluminós, ple de noms com els del **Lluís M Xirinacs** i el **Francesc Botey**, cançons en gallec o basc, algun curs de català, paraules com democràcia o relacions nord-sud. L'any 1963, l'alumne Arcadi sortia al món, camí de la universitat, 'marcat de per vida'. Encara avui reconeix l'empremta i la petjada del que allà va aprendre i dels educadors que el van acompanyar: una manera de mirar el món, d'entendre'l, d'estimar-lo, d'implicar-s'hi que l'han convertit en un referent com a professor universitari i militant de la no violència per a moltes generacions.

Com arribes a l'Escola Pia? Quin record en guardes?

El meu pare havia estudiat a l'Escola Pia Sant Antoni, perquè de nen vivia en aquell barri. Després, vivíem a l'Eixample i jo vaig començar en aquesta escola, a pàrvuls i vaig sortir en acabar el que llavors en dèiem el PREU. Sens dubte, l'escola de llavors era diferent de l'escola d'ara... però és que la meua també era diferent de la de l'època. Pel fet d'haver anat a l'Escola Pia del carrer Diputació vaig tenir uns privilegis que no hagués tingut en l'ensenyament oficial. Les matèries oficials eren les mateixes, però no el professorat. Després, ja de gran, vaig saber que els escolapis, durant la dictadura, van acollir als seus claustrats professors represaliats pel règim per haver format part de la Universitat de la República. Eren experts que havien d'exiliar-se o buscar-se una feina per

sobreviure perquè els van fer fora de les càtedres. T'ho imagines? En teníem un de llatí, Garcia Polsa, que venia de la Universitat de València, i en recordo un altre, en Solé... Els seus coneixements però també la seva militància republicana, el seu pensament crític, es reflectia en les seves classes.

Però hi ha dos noms concrets.

Dins del llistat de professorat n'hi ha dos que em van marcar i per motius diferents. En Xirinacs, amb qui vaig continuar treballant anys, i en Francesc Botey.

En Xirinacs...

No el recordo d'una matèria concreta. A tots dos els teníem de tutors, entre classe i classe, i això feia que compartíssim moltes hores... Al voltant dels meus 13 anys, i sempre dins dels límits que es podia en aquella època, va fer canvis. Per exemple, va canviar el rés del rosari pel que avui en podríem dir ensenyament sobre les autonomies espanyoles. Escoltàvem cançons en gallec, ens parlava d'Andalusia... I ens va ensenyar les primeres nocions de democràcia. Recordo que ens va dir: «Això és una classe i una república. Sabeu què fan, a les repúbliques? Voten un president (el que fèiem nosaltres era escollir un delegat...)» i aquest nomenava ministres com el de Cultura (que s'ocupava de la biblioteca) o el d'Esports (que s'ocupava d'organitzar els partits). Així ens va ensenyar com funciona una democràcia. Vaig aprendre la pau i la no violència.

I en Francesc Botey...

El vaig tenir quan jo feia PREU. Pobre home! Era missioner i en el seu any sabàtic, en lloc de descansar, el van posar a ensenyar-nos. Ell el que tenia ganes era d'explicar-nos la seva missió i no matemàtiques o física. I així va ser que vaig descobrir el que en dèiem el tercer món i les relacions nord-sud i el subdesenvolupament.

El Batxillerat i el PREU franquistes...

Eren un infern, però el meu no... El darrer any ens van dir: «Ara, anireu al món i volem que el conegueu abans». Ens van fer uns cursos especials de català -que llavors era prohibit a l'escola- i unes conferències aïllades que no eren sobre el Montseny o... No, no... ens parlaven de la lluita de classes, sindicalisme, marxisme... I tant que allò em va deixar preparat per la universitat i per la vida!

Aquests aprenentatges van marcar-te a l'hora d'escollir la carrera universitària?

Home, jo volia fer Polítiques! M'havien introduït cap allà. Però el meu pare era un pare molt de la seva època: un fill que val per estudiar, que estudiï Enginyeria. I allà vaig acabar. Me n'anava cada tarda al cine i ho vaig suspendre tot. Al juny, amb les notes, vaig anar al pare: «Ho veus?, no serveixo...» I clar, em va obligar a anar a una acadèmia tot l'estiu: pensar totes les vacances! Al setembre vaig provar una tàctica diferent. Vaig aprovar-ho tot. «Ja ho tinc, pare!». Vam arribar a un acord. Em va deixar fer la doble militància.

Doble militància?

Enginyeria i, tot i que Polítiques era impensable -només hi havia facultat a Madrid i saps qui era el degà? Un tal Manuel Fraga!- em vaig apuntar a Econòmiques. Hi

havia un edifici allà al final de la Diagonal amb un nom a la façana: Facultat de Ciències Polítiques, Econòmiques i Comercials. Però només a la façana: a dins no es feia res ni de Polítiques ni de Comercials, però... Per satisfer el pare, durant dos anys ho vaig compaginar i després ell ja va veure que era la meva vocació i em va deixar...

Però al final vas arribar a Polítiques?

A la vida he tingut molts privilegis... molts. Un? Treballar a la UAB, durant 26 anys, fent de professor d'Economia a la Facultat de Polítiques! Ho vaig aconseguir! Envoltat de politòlegs tot el dia...

Acabes la carrera i comences de professor universitari...

Què va! No ho diries mai, però abans vaig treballar 10 anys d'una altra cosa... El pare va morir als sis mesos de llicenciar-me. Ell es guanyava la vida amb un negoci familiar... així que vaig esdevenir empresari. Calia subsistir i calia pensar en la mare i en quatre germans petits... Vaig ser un mal empresari, la veritat, pèssim. Sumat a la crisi del petroli... el que vaig acabar fent va ser anar descapitalitzant l'empresa, tancant-la de mica en mica. El 79 estava tancada per fi!

I llavors...

Llavors em vaig preguntar... què he de fer a la vida? Tenia només una breu experiència prèvia en un servei d'estudis comarcals econòmics i m'havia agradat però.... Ja havien tancat! Vaig mirar a La Vanguardia, els anuncis, com feia tanta gent. Vaig trobar-ne un de petit que deia: «Es necessita professor d'economia en una filial de la UAB a Sabadell». Una petita escola i hi vaig anar un any. Em van contractar sense experiència perquè estaven a punt d'acabar el curs... Vaig passar 9 anys a l'escola, un a la facultat d'Econòmiques, que no em va agradar gens, i 26 a la facultat de Polítiques. 36 anys dedicats a la docència.

Però tu has tingut dues vocacions, dues professions... la de professor i la de militant.

La de militant és derivada de l'època que em va tocar viure. Als 60 es va tancar el SEU, llavors ve la Caputxinada i el sindicat clandestí... i em vaig implicar en moviments socials a la universitat. Jo venia de l'escoltisme, de les associacions de veïns, de la visió del món dels escolapis... Tot va acabar en aquest compromís social i polític -mai en cap partit, eh?- que em va portar a militar en fundacions i on...

Per què? Només fruit de l'època?

Si la societat t'ha donat alguna cosa -i a mi m'ha donat molts privilegis-, cal tornar! Una família que em va donar formació, que em va ajudar a col·locar-me... jo havia de respondre! I vaig vincular-me a molts temes com el de cristians pel socialisme, la pau, el desarmament... Però bé, on he militat molts anys i on vaig començar va ser en una entitat que ja no existeix a Catalunya però sí al món: Pax Christi. Tot i el nom, al 1966 ja dèiem NO a l'OTAN. Un grup petit però súperactiu. Encara viu un dels membres, en Joan Botam amb 95 anys, caputxí... Vaig treballar molt, vaig agafar responsabilitats i vam organitzar la marxa de la llibertat (versió rural de l'Associació al crit de «llibertat, amnistia, estatut d'autonomia»)... per l'Escala, La Seu....Tenia dues vessants: la pau i les llibertats fonamentals i el

desenvolupament econòmic. Vam desaparèixer perquè la gent se'n va anar com a regidors... i llavors vaig entrar a Justícia i Pau, l'any 1982, on vaig continuar amb responsabilitats fins el 2016, i avui en sóc membre. En seré fins que em mori. Treballem els drets humans, el tema de presons...

Et vas tornar a trobar amb en Francesc Botey, ara anomenat Pancho...

Sí, sí... gairebé anecdòtic. Jo tenia oncles republicans exiliats a Mèxic que van fer fortuna. Ara et cases, em van dir, i nosaltres no pensem tornar a Espanya fins que no mori Franco. Volem conèixer la teva dona. El nostre regal: el viatge pagat. I ja que érem allà i havia esbrinat que en Pancho estava a Querétaro... vaig demanar a uns cosins que hi volia anar. Un diumenge vam anar-hi. El meu cosí no havia estat mai -deia- en aquell Mèxic, imaginat! En Botey, amb el seu burro, va baixar a dir la missa en un poblet i ens hi vam trobar, i vam compartir. I quan venia a veure la família aquí, fèiem per veure'ns. Al final ha estat amb el seu germà Jaume amb qui he tingut molt tracte, ens hem trobat a tants llocs... No he tingut una relació intensa amb l'Escola Pia però durant temps, quan em cridaven, jo anava a fer aquelles conferències que es feien abans al PREU per explicar el món. Ara, relacions personals amb gent com l'**Enric Canet**, clar que en tinc...